

כל כנויי פרק ראשון נדרים

עין משפט נר מצוה

כא א מיי פ"ד מהל
מעשה הקרבנות הל'
ח סגנון ע"ש קפו:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] רש"י ד"ה דבני
קיימין הוא דלמך טעמיה
וכו' הואיל ואמר עלי דבני
קיימין. יצ"ע ע"י שו"ת
הרמ"ע מפלנו ס"י כ"ו
שגאל על זה שהוא עבד
המטעם דמגלה פ"א
ובשקלים וחולין ה ע"ב
דלמן טעמא נרד ויגיד:

תוספות

דטעמא דשגאל ממש ד'
נאמר ודאי דשגאל אורל
היו מוכיח שפיר בלא
מודרני דכפרישת א"כ
גם לשגאל מושל שגאל
אורל בלא מודרני כ"ג
לנה"ק י"ג ע"י מהו ר"י
פירש דשגאל אורל אינו
מוכח בלא מודרני: אמר
ק"ר נודר להודי. לנרות
ידות נזירות כמדות מה
נזירות בהפלה אף ידות
נזירות בהפלה: ע"כ לא
קאמרי רבנן דלא בעינן
ידים מוכיחות אלא נבי
גם משום דמוכח דמינה
הוא דאין אדם מגרש
אשת חבריו אבל בעלמא
מי שמעתי להו. מינה לר"י
תיקשי ליה ציינמא דלעיל
מודרני מתוך אקור אלמא
דהויין ידים וקשה לאנשי
מתני' דלמך שאני אורל
לן אבל בלא לן חומר י"ל
דלן ס"ל לאנשי כשגאל
אבל לן דלן לאו דוקא או
שגאל למסקנא יתא דלמך
כרענן ורבא כרעי יהודה
אבל קשה דכ"ג דנוי
(ד' סד.) קאמרי איפכא
למך ליה הויין ידים
וי"ל דמי שיעות הפסות
הדמיה והוא דהתם
כפיא דלמךי אכל גירסא
דכא כ"י יהודה כמכות
התם [עין מוש' מיר שם
ד"ה אשן:] הרי הוא עלי
הרי זה עלי אמר. פי'
כבר מונח לפניו אמר הרי
עלי אקור מפני שהוא יד
לקרנן ואסר עליו הככר
קרבנן שקן ממשד אש
ואומר הרי עלי טעמא
דלמך הרי עלי אקור אבל
לא אמר עלי לא וקשה
לנבי: אמר לך. כלומר
לך לא אמר עלי לא
היו בכלל דהרי הוא הפקר
קאמר: והא מפני שהוא יד לקרנן קרנן. דמשמע דעלי הוי ד מעילא אקור אבל אי לא אמר עלי ד מעילא הוי וקשה
לאני דלמך כ"י: א"א אימא טעמא דאמר עלי הוא דאבור וחיבורי בותר. דאי אמר הרי הוא אקור לביע' ולאו
דוקא שיהא אסורין כל אחד לביעה לחודיה דהרי הוא עיקר הקדש קאמר: והא מפני שהוא יד לקרנן. כלומר אינו
אלא ד בעלמא ואינו עיקר הקדש ואינו אקור אלל ליה ולא לביע': הרי זה השאת הרי זה או אשם. בהמת חולין עובדת
לפניו אמר הרי זה טעמא לא אמר כלום משום דלמן טעמא בזה נדבה ולכן כי אמר טעמא ולא אמר טעמא לא אמר
ולא כלום דמשמע שמתנדב טעמא הלך חולין הוי ואף על גב דלמרינן לקמן כבר לפניו ואמר הרי זה קרנן אקור יס
לומר דהתם משום דידע דאי אפשר לככר הימון קרנן ומכיון לומר קרבנן אבל כהא הוא סבור שיהיה להשתפי טעמא
דקרנן ופריץ מנישא דקאמר לא אמר כלום דידים שאין מוכיחות לא הויין ידים לא הויין ידים כי אמר ה"ו למתא טעמא
ואני דלמך כ"י: הרי לאנשי כרענן ה"ו רבא כרעי יהודה ולא כרענן: אמר לך רבא ה"ו אמר דאבור אפי' לרבנן. כדלמך לעיל ופליגי רבא
ואני אליבא דרבנן: עד כאן לא קאמרי רבנן התם אלא בשום דאין אדם מגרש אשת חבריו. כן משמע דמוכחות הוי ממינאי וציינן משמע דהוה ליהויא שמגרשה בלא גט ומתויהו מנאי וי"ע בתום' מילמיה דידים שאין מוכיחות:
לימא רבא דאמר בו' יהודה. ס"ד דכי נדבה רבא אפי' לא הרי זה רבא:

דאין אדם מגרש את אשת חבריו. דאי כתב הרי את מותרת לכל אדם משמע דלאשמו קאמר דאשת איניש דעלמא אינו מגרש ומוכחא מילמא ושפיר מגרש: אבל בעלמא. דאי אפשר למימר הכי ציינן ידים מוכיחות: אבל לא קאמר עלי לא. דהרי הוא לא משמע כלום דציינן ידים מוכיחות: אמר לך איני. לעולם לא

בעינן ידים מוכיחות והכא היינו טעמא דאי לא אמר בלשון קרנן לא מיתסר דלממא הרי הוא הפקר קאמר דמוכחות הוא להפקר או ללדקה: והא מפני שהוא יד לקרנן קאמר. דאסור כקרנן ולא מניח אמרת (ה) ללדקה או הוא. ולא אמר עלי שיהא אסורין דכיון דלא אמר עלי אלל הוא משמע דמזכירו נמי אסור דה"ק הרי הוא כהקדש מה הקדש אסור אף איתו דבר נמי אסור: אע"ג דהוא מחויב טעמא ואשם לאו כלום הוא. דלא אמר עלי. אלמא ציינן ידים מוכיחות: אם הוא מחויב. טעמא או אשם: דכיון קיימין. (ו) הוא דלמך טעמא אבל לא היה מחויב טעמא אינו כלום הואיל ולא אמר עלי ששם אמר הרי זה עלי טעמא אע"ג דלא היה מחויב (א) הואיל ואמר עלי דבריו קיימין: הא מני. הא ציינמא דלממא לא אמר ולא כלום: רבי יהודה היא. דלמך ציינן ידים מוכיחות. ואנא דלמרי כרענן דלמרי לא ציינן ידים מוכיחות: והא אמר איני אנה דלמרי אפי' לר' יהודה. דלא ציינן ידים מוכיחות אלל גבי גט אבל בעלמא אפי' קאמר הכא ר'

יהודה היא: אלל [וימא] רבא דלמך כר' יהודה. דכיון דלמרי לא מתרץ טעמא אליבא דרבנן כדמתרץ לעיל (ג) וכר"י קאמר דיחידהא היא: לא לעולם רבא אפילו לרבנן. כדקאמרין ע"כ לא קאמרי רבנן כו' דודאי רבנן סבירא להו בעלמא דידים שאין מוכיחות לא הויין ידים כרענא:

לא ציינן ידים מוכיחות ואיזה הוא דלמך הלכך מנינאי לא ציינן ידים מוכיחות ולא איפשטא וכיון דלרבנן דגמי' מספקא להו אית לן לננקט לחומרא דאפשר דמסתבר טעמיה דר' זורין מנינאי דמסתבר ציינמא. ואיכא מ"ד דכיון דבדוין חיישי לרבי' אלמא מספקא לן דלממא מאי דלא צעו רבנן ודין מנינאי דסבירא להו ליה דים שאין מוכיחות הויין ידים (ז) ואנן קי"ל כרענא וכיון שכן ציינמא נמי איכא למימר דלממא מנינאי אולי ולאו משום דלמך אשת חבריו אלל משום דידים שאין מוכיחות הויין ידים ואנן קי"ל כרענא דלמך לא הויין ידים הלכך צעו ודין וצעי מנינאי: מייסדי הרי הוא עלי וכו' טעמא דלמך עלי הוא דאסור אבל לא אמר לא. ואע"ג דבלא עלי ודאי ד מיהא הוי. ומשנינן דלממא הרי הוא הפקר קאמר כלומר דבלא עלי אפילו יד שאינו מוכיח לא הוי לאיקור משום דיד אינו אלל צעלי דלמך ה"ו עלי ואי מסיק דבוריה ואמר הרי עלי אקור. ומקשינן והא מפני שהוא יד לקרנן קתני כלומר מי קתני שהוא יד לנדך יד לקרנן קתני דלקרנן הרי הוא בלא עלי הוי יד שכן דרך המתנדבים לומר הרי הוא קרנן ואפ"ה דוקא צעלי ש"מ דס"ל דידים שאין מוכיחות לא הויין ידים: אלל אימא טעמא דלמך עלי וכו' אבל אמר הרי הוא שיהא אסורין. משום דכיון שאין מוכיחות הויין ידים אית לן לנניקט לחומרא דלממא הרי הוא הפקר קאמר: מייסדי הרי הוא עלי וכו' טעמא וכו' אע"פ שהוא מחויב טעמא ואשם לא אמר כלום וכו'. שאין טעמא בזה נדבה: סיוכמא דלמך הוי דלמך כרעי יהודה לא אמר גבי גט וכו' דלמך כרעי יהודה. וכי היכי דהדרינן מנינאי דלמרינן לעיל דלמרינן דלמך אפי' לרבנן:

ועוד הוא דמנין טעמא ר"א אומר מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום והוא נקרא אשם חסדיים ומנן כ"ג דחולין (דף מה'): כתיבות פרק הגביח ר"א דלמך וידך וידך הוא לשם אשם תלוי שחיתו פסולה ופירושו לשם אשם פסח דיידי אשם תלוי וישא דהתם דוקא ויספא לאו דוקא דאי לאו הכי קשיא דוקא דרישא דאסויפא: אע"פ שהוא מחויב טעמא ואשם לא אמר בליו. ולא תלין לשם טעמא קאמר כיון דלא אמר לשם טעמא אלמא ציינן ידים מוכיחות: אלא לימא רבא דאמר רבי' יהודה. דכיון דהמנדט אפי' דלא תפנא וזכור בו מניח נמי דרעא כמנאי דמודרני יהודה לא אמר גבי גט דוקא רבנן נמי לאו דוקא: ומשני אע"ג דלרבי יהודה לאו דוקא גבי גט לרבנן דוקא ולא חזר בו רבא:

(א) מוספא דתמורה פ"ג,
(ב) במוספא איתא
למטמיה הרי זה לא נאשתי ועי'
במוספא דחולין מה: ד"ה
הוא. (ג) א ש"ן עוד לרף
הוא. (ד) צ"י איתא ודלא
כרענא והיינו דלא כשטיא
דרבא דלעיל.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והא מפני
וכי ולא מניח אמרת הוא
משמע דלדקה או להפקר
הס"ד: (ב) ד"ה דבני
קיימין ורוא: (ג) ד"ה אלל
(ד) וכו' כממתן
לעיל אלא כו' יהודה:

גליון הש"ס

גמ' אם היה מחויב דבריו
קיימין. ע"י חולין מה ע"כ
מ"ה והא לא:

פירוש הרא"ש

הרי הוא עלי כו'. כגון
שהיה כבר מונח לפניו
ואמר דלמך מן השמות:
מפני שהוא יד לקרנן.
פי' למתפיס כקרנן:
דלממא הרי הוא הפקר
קאמר. ואפי' ד גירל
לא הוי: והא מפני שהוא
יד לקרנן קתני. ועל
כרחי אפי' הוה אסרי
זה קאי דעלי לא הוי ד'
אלל גורם להרי הוא שיהיה
להיות ד יכוון דקאי אפי'
הוא ואפ"ה זה משמע
דשפיעא ליה לך קרנן
הוי וליכא דמפקר ציינן
אחרונה דהמקדש קרנן
(ואו) [ואמר] הרי זה
קתני על הרי הוא הלכך
המתפיס בלשון זה דעמו
נמי לקרנן ואפ"ה קתני
עלי אלמא טעמא דקאמר
על דליכא דמפקר אבל לא
הוכחה לא הוי ד אע"ג
דעמיה אקרבן וליכא
למפקר מנינאי אחריו:
א"א אימא טעמא דאמר
עלי. דבלא עלי נמי הוי
אלל עלי הוא דמוכח
דלממא מותר אבל אמר
הרי הוא דלמך הרי הוא
הקדש קאמר ולא קתני
הרי הוא קרנן למינאי
בכבר דלא חזי לקרנן: הרי
זו אשם לא אמר בליו.
שאינו מוכיב טעמא אשם
ומימי בשפירש אשם ודאי
דאילו דמנין טעמא נדבה
ועוד הוא דמנין טעמא